

Werkinstructie debiteurennotitie PW/Ioaw/Ioaz 2017

1.1 aflossing terugvordering

1.1.1 Aflossing ineens

Vorderingen ontstaan door:

- a. het achteraf ontvangen van middelen, of
 - b. het verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen,
- moeten ineens binnen 6 weken afgelost worden.

Ook het vermogen (waaronder onder meer auto, huis, spaarrekening) moet ingezet worden om de schuld af te lossen, als hierdoor de vordering geheel of voor een deel voldaan kan worden. Als de debiteur niets voldoet, wordt beslag gelegd op één of meer bezittingen en of het inkomen. Hierbij wordt rekening gehouden met het proportionaliteitsbeginsel.

Op grond van bijzondere omstandigheden kan hiervan (gedeeltelijk) worden afgezien. Zo kan de auto soms noodzakelijk zijn voor het behouden van een betaalde baan.

Als de debiteur niet in staat is om de vordering ineens te betalen, is er een betalingsregeling mogelijk. Dit kan op verzoek van de debiteur of ambtshalve vastgesteld worden.

1.1.2 Vaststellen aflossingsbedrag

Ook voor het vaststellen van een aflossing geldt dat maatwerk geleverd moet worden. Het college houdt rekening met de omstandigheden van de debiteur en het gezin.

Soms is het handiger om met de debiteur een wat lagere aflossing af te spreken dan de norm. Een door de debiteur gewenste aflossing zal eerder vrijwillig nagekomen worden dan een opgelegde aflossing die tot het plafonds van zijn of haar mogelijkheden gaat. Uiteraard moet hier een juiste balans gevonden worden tussen onder meer de redelijkheid en billijkheid, preventie (fraude mag niet lonen), verwijtbaarheid, uitstroom, armoedebestrijding etc. Het mag ook niet zo zijn dat de aflossing een “restpost” wordt, zo is het zeker bij fraude niet onredelijk (en bovendien wettelijk verplicht) om een substantieel aflossingsbedrag te verlangen. De intentie is om zo dicht mogelijk bij de aflossingsnorm uit te komen, maar soms is het slagvaardiger om dit principe te laten varen. Dit heeft wel tot gevolg dat het wat langer duurt voordat de vordering is afgelost. Als dit voor de debiteur nadelige consequenties heeft (bijvoorbeeld een brutering van de vordering) wordt de debiteur hierover direct geïnformeerd.

Voor het vaststellen van een periodieke aflossing gelden de volgende richtlijnen:

1. voor vorderingen ontstaan in verband met het verwijtbaar niet nakomen van de inlichtingenplicht (art. 17 PW, art. 13 Ioaw en Ioaz, art. 30c, tweede en derde lid Wet suwi) en achteraf verkregen middelen geldt een aflossing gelijk aan de beslagruimte op grond van het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gedurende 10 jaar en vervolgens is de aflossingsvrije voet 94% van de bijstandsnorm;
2. voor geldlening voor een waarborgsom geldt dat ineens afgelost moet worden zodra de middelen weer beschikbaar komen voor de debiteur;
3. voor een geldlening voor duurzame gebruiksartikelen geldt als aflossing 6% van de bijstandsnorm vermeerderd met 25% van de inkomsten boven de bijstandsnorm;
4. voor zelfstandigen gelden de regels van het Bbz;
5. voor vorderingen in verband met verstrekte voorschotten geldt dat deze zoveel mogelijk ineens verrekend moeten worden met de toegekende uitkering, voor het overig deel zie richtlijn 7;
6. voor geldleningen in verband met zelf bewoonde eigen woning, woonboot of woonwagen geldt een aflossing van 50% van het meerdere inkomen boven 115% van de bijstandsnorm alleen als dit minimaal € 50,00 per maand is;
7. voor de overige vorderingen geldt als aflossing 6% van de geldende bijstandsnorm vermeerderd met 50% van het meerdere inkomen:

8. voor zover de aflossing lager vastgesteld is dan de beslagvrije voet toelaat en er meer schulden zijn waardoor ook anderen beslag kunnen leggen, wordt de aflossing vastgesteld op het bedrag gelijk aan de beslagruimte.

Komt de debiteur de betalingsregeling niet na, wordt de vordering of het restant hiervan direct en ineens opeisbaar en kan door middel van een dwangbevel maximaal beslag gelegd worden overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Voor het vaststellen van de periodieke aflossing worden de in de PW vrijgelaten middelen niet als inkomen meegeteld.

Eenmaal vastgestelde aflossingen worden niet gewijzigd als belanghebbende naar werk uitstroomt én belanghebbende zijn of haar aflossingsverplichting tijdig blijft nakomen. Voor vorderingen die zijn ontstaan door het verwijtbaar niet nakomen van de inlichtingenplicht geldt dat 12 maanden na de uitstroom naar werk, de aflossing aangepast wordt aan het dan actueel inkomen.

2. preferentie

De bijstandsvorderingen zijn preferent op grond van art. 60, vijfde lid van de PW.

Van deze preferentie wordt afgezien op grond van dringende redenen.

Als sprake is van een wettelijke schuldsanering of een hiermee vergelijkbare regeling van de gemeentelijke kredietbank wordt afgezien van de preferentie. Dit geldt niet voor vorderingen die het gevolg zijn van het verwijtbaar verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen.

Boetes zijn niet preferent, als de boete verrekend wordt met de uitkering gaat de boete voor op de terugvordering, als beslag gelegd moet worden gaat de terugvordering voor omdat terugvordering voor gaat op concurrente schuldeisers en in geval van boetes de beslagruimte pons pons gewijs verdeeld moet worden.

Voor het overige wordt eerst op de oudste schuld afgelost tenzij sprake is van een te bruteren vordering. In dat geval wordt eerst hierop afgelost teneinde een hogere brutering te voorkomen.

3. problematische schulden

Als de debiteur een problematische schuldenlast heeft verwijst het college de debiteur naar de gemeentelijke kredietbank voor een schuldhulpverlening. Onderstaande rekenvoorbeeld maakt duidelijk wat verstaan wordt onder een problematische schuld.

Bij een inkomen van 1.375,18 euro is de beslagvrije voet 1.237,66. De beslagruimte is 137,52. Als de schuld hoger is dan $36 \times 137,52 = 4.950$ is sprake van een problematische schuld. Een studieschuld of een (nog) niet opeisbare schuld wordt niet als een problematische schuld beschouwd. In voorkomende gevallen verhoogt de zorgpremie en de woonlasten de beslagvrije voet. Met deze correcties wordt rekening gehouden als zich dit voordoet. Bij hypotheek en bij studiefinanciering wordt alleen de nog niet betaalde maar wel al verschuldigde termijnbetalingen meegenomen. Dus als de studieschuld 15.000 euro is en hierop aan achterstallige termijnen 1.500 euro verschuldigd is, wordt 1.500 euro als schuld meegenomen.

4. geldlening voor duurzame gebruiksgoederen

De gemeentelijke kredietbank is geen voorliggende voorziening als het totaal benodigd bedrag hoger is dan de maximale geldlening die de kredietbank kan verstrekken.

BWRI behandelt deze aanvraag. Er wordt een geldlening verstrekt overeenkomende met 36 maanden de normaflossing (6% van de bijstandsnorm) bij de aanvraag en het resterende deel wordt als bijstand om niet verstrekt. Gezien de nieuwe bepalingen kan langer dan 36 maanden over de aflossing gedaan worden als dit redelijk en billijk is.

5. dwanginvordering

Het college gaat over tot dwanginvordering als de debiteur zijn of haar betaalverplichting niet (op tijd) nakomt. Hiervoor geeft het college een dwangbevel af. Voor vorderingen die voor 1 juli 2009 bekend zijn gemaakt geldt dat de terugvorderingsbeschikking zelf executoriale titel heeft.

Als sprake is van vermogen wordt voor het geheel of voor een deel van de vordering beslag gelegd op dit vermogen (auto, banktegoed, huis, boot etc.).

De kosten voor het beslag en de inschakeling van derden komen voor rekening van de debiteur. Door middel van conservatoir beslag kan voorkomen worden dat een substantieel beslagobject uit de vermogenssfeer van de debiteur wordt gehaald. Voor het leggen van conservatoir beslag is toestemming van de president van de rechtbank nodig. De kosten van deze procedure komen eveneens voor rekening van de debiteur.

6. afzien van (verdere) terugvordering

6.6.1 Schuldsanering

Als sprake is een wettelijke schuldsanering (WSNP) of een hiermee vergelijkbare regeling van een gemeentelijke kredietbank (minnelijke schikking of schuldsanering of schuldbemiddeling), wordt hieraan meegewerkt. Van de wettelijke preferentie wordt afgezien voor zover het gaat om vorderingen die *niet* zijn ontstaan als gevolg van onjuiste of onvolledige inlichtingen.

6.6.2 Afkoopsom

Als de debiteur een afkoopsom aanbiedt wordt dit op grond van individuele omstandigheden naar redelijkheid en billijkheid beoordeeld. Afgewogen wordt of het incasseren van het aanbod effectiever is dan een jarenlange aflossing. In deze afweging betreft het college tevens de vraag of sprake is van beslagobjecten. De afkoopsom moet ineens worden voldaan.

6.6.3 Uitstroom

Een eenmaal vastgestelde aflossing wijzigt niet zodra de klant uit de bijstand is gestroomd. Het verhogen van de aflossing werkt uitstroom belemmerend. Dit voor zolang de aflossingsplicht tijdig wordt nagekomen.

6.6.4 Niet aannemelijk dat debiteur nog aflost

Als intensief is geprobeerd om de vordering te incasseren en dit niet is gelukt kan het college (het restant van) de vordering buiten invordering stellen. Dit kan zich voordoen als er geen beslagmogelijkheden zijn en het niet aannemelijk is dat de debiteur op enig moment al dan niet vrijwillig gaat aflossen.

6.6.5 Door pand of hypotheek gedekte vorderingen

Door pand of hypotheek gedekte vorderingen komen niet in aanmerking voor kwijtschelding, buiten invordering stelling (of onder welke benaming dan ook) of afkoop voor het deel dat gedekt is door pand of hypotheek.

6.6.6 vorderingen als gevolg van het schenden van de inlichtingenplicht

6.6.6.1 Het bepaalde onder 6.6.1, 6.6.2, 6.6.3, 6.6.4 is niet van toepassing op vorderingen ontstaan als gevolg van onjuiste of onvolledige inlichtingen op grond van art. 17, eerste lid PW, art. 13 Ioaw, art. 13 Ioaz of artikel 30c, tweede en derde lid Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen.

Het gestelde onder 6.6.1 en 6.6.2 is wel van toepassing nadat 10 jaar lang aan de betaalverplichting is voldaan of alsnog hieraan wordt voldaan. Het gestelde onder 6.6.3 is gedurende 12 maanden vanaf datum uitstroom naar werk wel van toepassing op deze vorderingen.

Met het bepaalde onder 6.6.2 kan akkoord gegaan worden voor zover hierdoor tenminste 50% van de restsom wordt voldaan én daarenboven gedurende 10 jaar is voldaan aan de betaalverplichting.

Het gestelde onder 6.6.4 is van toepassing indien gedurende 10 jaar tevergeefs is getracht te innen en het niet aannemelijk is dat de debiteur nog tot betaling zal over gaan.